

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2014/52 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı : 2018/36

Karar Tarihi: 21/6/2018

I. MALİ DENETİMİN KONUSU

Demokratik Sol Parti 2013 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Serruh KALELİ, Alparslan ALTAN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Recep KÖMÜRÇÜ, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Erdal TERCAN, Muammer TOPAL, Zühtü ARSLAN, M. Emin KUZ ve Hasan Tahsin GÖKCAN'ın katılımlarıyla 17/12/2014 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında öncelikle suç duyurusunda bulunulup bulunulmayacağı sorunu görüşülmüştür.

2. 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 73. maddesinin üçüncü fıkrasında "...İller teşkilatından gönderilenler ve parti merkezine ait olan kesinhesaplar, merkez karar ve yönetim kurulunca incelenerek karara bağlanır ve birleştirilir" denilmiş ve aynı Kanun'un 74. maddesinin ikinci fıkrasında da "Siyasi partilerin genel başkanları, karara bağlanarak birleştirilmiş bulunan kesinhesap ile parti merkez ve bağlı ilçeleri de kapsayan iller teşkilatının kesinhesaplarının onaylı birer örneğini Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesine ve bilgi için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına vermek zorundadırlar. Bu belgelere, ilgili siyasi partinin aynı hesap döneminde edindiği taşınmaz ve değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır malların, menkul kıymetlerin ve her türlü hakların değerleri ile edinim tarihlerini ve şekillerini de belirten listeleri eklenir." denilerek il örgütlerinden gönderilen kesin hesaplar ile Parti Genel Merkezine ilişkin kesin hesabın Merkez Karar ve Yönetim Kurulunca incelenerek karara bağlanacağı, birleştirileceği ve birleştirilmiş kesin hesap cetvellerinin Anayasa Mahkemesine sunulacağı hükme bağlanmıştır.

3. Diğer taraftan Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 51. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde siyasi partilerin "Merkez karar ve yönetim kurullarınca (parti tüzüğünde kesin hesapları onaylama görevi verilen yetkili organlarınca) alınmış parti genel merkezi ve iller örgütleri kesinhesaplarının incelenip kabul edildiğine ve birleştirildiğine ilişkin kararın onaylı örneğini", (e) bendinde ise "Parti genel sekreteri ve genel saymanının imzasını taşıyan yıl sonu kasa mevcudunu gösteren kasa sayım tutanağı ile banka hesaplarına ilişkin olarak banka yetkililerince onaylanmış mutabakat yazılarını" Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesine sunacakları belirtilmektedir.

4. Demokratik Sol Partinin, Parti genel sekreteri ve genel saymanının imzasını taşıyan yılsonu kasa mevcudunu gösteren kasa sayım tutanağı ile banka hesaplarına ilişkin olarak banka yetkililerince onaylanmış mutabakat yazılarını göndermediği tespit edilmiştir.

5. 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yapılan inceleme ve araştırmaları engelleyen ve istenen bilgileri vermeyen parti sorumluları hakkında

altı aydan bir yıla kadar hapis ve altmış milyon liradan az olmamak üzere ağır para cezası verileceği hüküm altına alınmıştır.

6. 2820 sayılı Kanun'un 75. maddesi hükümlerine aykırı hareket eden parti sorumluları hakkında Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca gerekli işlemlerin yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekir.

7. Bu itibarla Demokratik Sol Partinin 2013 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

- Genel Merkeze ait kesin hesapların sunulmasından dolayı işin esasının incelenmesine,

- Esas incelemenin yapılabilmesi amacıyla Parti genel sekreteri ve genel saymanının imzasını taşıyan yılsonu kasa mevcudunu gösteren kasa sayım tutanağı ile banka hesaplarına ilişkin olarak banka yetkililerince onaylanmış mutabakat yazılarının ve Genel Merkez kesin hesabının dayanağını oluşturan gelir-gider belgeleri ile bu belgelerin kaydedildiği defterlerin Sayıştay Başkanlığına göndermesi için Partiye bu kararın tebliğinden itibaren 30 gün süre verilmesine,

- Parti genel sekreteri ve genel saymanının imzasını taşıyan yılsonu kasa mevcudunu gösteren kasa sayım tutanağı ile banka hesaplarına ilişkin olarak banka yetkililerince onaylanmış mutabakat yazılarının olmaması nedeniyle 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 75. maddesi ve aynı Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca yasal işlem yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına,

OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

8. Demokratik Sol Partinin, Anayasa Mahkemesine verdiği 2013 yılı kesin hesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren ve Sayıştay Başkanlığı tarafından hazırlanıp Raportör Sadettin CEYHAN tarafından heyete sunulan esas inceleme raporu, Anayasa ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

9. Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Partinin 2013 yılı gelirlerinin 6.224.014,43 TL, giderler toplamının 1.489.699,45 TL olduğu anlaşılmaktadır.

10. Partinin 2013 yılı kesin hesabının gelir ve gider rakamlarının yukarıda açıklanan tutarlardan oluştuğu, bu haliyle 2013 yılı kesin hesabının doğru, denk ve 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

A. Gelirlerin İncelenmesi

Genel Merkez Gelirleri

11. Partinin Genel Merkez gelirleri toplamı 6.224.014,43 TL olup, bunun 13.810,59 TL'si üye yıllık aidatından, 258.677,00 TL'si bağışlardan, 22.405,18 TL'si malvarlığı gelirlerinden, 3.850,78 TL'si faiz ve nemalandırma gelirlerinden, 5.250,00 TL'si yerel seçim adaylık gelirlerinden, 15.917,95 TL'si diğer gelirlerden, 479.935,94 TL'si geçen yıldan devreden nakitten, 5.394.896,87 TL'si geçen yıldan devreden diğer öz varlıklardan, 29.270,12 TL'si iadeler toplamından aidat gelirlerinden oluşmaktadır.

12. Parti Genel Merkezinin 2013 yılı defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

B. Giderlerin İncelenmesi

Genel Merkez Giderleri

13. Partinin Genel Merkez giderleri toplamı 1.489.699,45 TL olup, bunun 298.882,92 TL'si personel giderlerinden, 36.763,78 TL'si temsil ve ağırlama giderlerinden, 2.860,73 TL'si kırtasiye ve büro giderlerinden, 17.005,32 TL'si haberleşme giderlerinden, 10.318,02 TL'si taşıma giderlerinden, 34.281,99 TL'si seyahat giderlerinden, 15.000,00 TL'si kira giderlerinden, 55.470,72 TL'si bakım onarım giderlerinden, 83.349,33 TL'si ısınma, aydınlatma ve temizlik giderlerinden, 74.523,21 TL'si vergi, sigorta, noter, mahkeme giderlerinden, 10.000,00 TL'si demirbaş giderlerinden, 96.761,17 TL'si akaryakıt giderlerinden, 250,00 TL'si araç kiralama giderlerinden, 22.000,00 TL'si basın yayın giderlerinden, 20.838,90 TL'si afiş baskı-billboard kiralama giderlerinden, 286.861,10 TL'si seçim tanıtım propaganda giderlerinden, 41.656,86 TL'si kurultay giderlerinden, 273.737,90 TL'si sabit kıymet satış zararlarından, 109.137,50 TL'si diğer giderlerden oluşmaktadır.

14. Parti Genel Merkezinin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilenler dışındaki giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

Demokratik Sol Parti Genel Merkezine gönderilen yazıyla;

“ Partinizin 2013 yılı hesabı ile ilgili olarak;

Aşağıdaki tabloda detayları belirtilen ve 01.01.2013 tarihli açılış fişi ile açılış kaydı yapılan toplam 25.619,52 TL bakiyeli 195-İş Avansları hesabının 2013 yılı sonunda da kapatılmayarak bir sonraki yıla devrettiği görülmüştür.

195- İş Avansları hesabı işletme adına mal ve hizmet satın alacak, işletme adına bir kısım gider ve ödemeleri yapacak personel ve personel dışındaki kişilere verilen iş avanslarının izlendiği hesaptır.

Söz konusu hesabın normal işleyişi kapsamında; ortakların, personelin ve diğer kişilerin iş avansı mahiyetinde işletmeye verecekleri belgeler (yapılan işe ilişkin fatura ve benzeri belgeler) ile kapatılması gerekmektedir.

Bu nedenle, aşaşıda ayrıntısı belirtilen ve bir önceki yılda kapatılmayarak 2013 yılına devrettiği ve 2013 yılı sonu itibariyle de kapatılmayarak bir sonraki yıla devrettiği görülmüş olan toplam 25.619,52 TL'lik iş avansının verilif tarih ve numaraları ile 2013 yılı sonu itibariyle kapatılmama nedenlerinin belirtilmesi" istenmiştir.

195- İş Avansları Hesabı- 01.01.2013 tarihli açılış kaydı	
01- Firmalara Verilen İş Avansları	22.738,00
02- Görevlilere Verilen İş avansları	2.881,52
TOPLAM	25.619,52 TL

Partinin savunması;

" İlgide kayıtlı yazınızda 2013 yılı hesap incelemesi ile ilgili olarak 195 - İş Avansları hesabının işleyişinden bahsetmiş olup aynı yıl içinde ilgili hesabın kapatılmadığı ve devredildiği sorulmuştur.

Bilindiği üzere tek düzen hesap planı ve 1 Seri No.lu Muhasebe Uygulama Genel Tebliği'ne göre 195- İş Avansları Hesabı- " İşletme hesabına mal ve hizmet satın alınması, gider ve ödemeleri yapması için kişilere verilen avansların izlendiği hesaptır." Denilmektedir. Gerek muhasebe literatüründe gerekse uygulamada bu hesabın her sene kapatılmasının zorunlu olduğunu belirten herhangi bir yasa, yönetmelik, tebliğ veya teamül yoktur. Bu hesap ancak verilen avansın nakden veya mahsuben iadesi halinde yahut verilen avansın herhangi bir belge karşılığında işin ya da mal ve hizmetin tamamlanması halinde kapatılmaktadır.

2013 yılı ile ilgili olarak firmalara verilen iş avanslarından A ve G Araştırma Ltd. şti. (17.700,00 TL) 2016 yılında avans iadesi olarak kapatılmıştır. PTT Genel Müdürlüğü (3.500,00 TL) 2017 yılında post makinası ile ilgili yapılan envanter neticesinde kapatılmıştır. Bunun dışında kalan diğer tutarlar ile görevlilere verilen iş avansları ile ilgili olarak tarafımıza herhangi bir avans iadesi ya da avansı kapatacak nitelikte bir evrak ulaşmadığından kapatılamamıştır. Buna ilişkin olarak partimiz hukukçuları tarafından gerekli yasal işlem cihetine gidilecektir." şeklinde dir.

Sayıştay Başkanlığı tarafından partiye gönderilen yazıda da belirtildiği üzere, 195-İş Avansları hesabı işletme adına mal ve hizmet satın alacak, işletme adına bir kısım gider ve ödemeleri yapacak personel ve personel dışındaki kişilere verilen iş avanslarının izlendiği hesaptır ve söz konusu hesabın normal işleyişi kapsamında ortakların, personelin ve diğer kişilerin iş avansı mahiyetinde işletmeye verecekleri belgeler (yapılan işe ilişkin fatura ve benzeri belgeler) ile kapatılması gerekmektedir.

Yukarıda yer verilen tanımdan da anlaşılacağı üzere, iş avansları belli bir amaç için verilmekte olup, amaç yerine getirildiğinde avansın kapatılması gerekmektedir. Bu itibarla, avansın kapatılmaması durumu verilen avansın amacına uygun kullanılmadığı anlamına gelmektedir.

Parti tarafından gönderilen savunmada ise sadece avansın yılsonunda kapatılmamasının mevzuata aykırı olmadığı üzerinde durulmuş, avansın verilif amacına

uygun olarak kullanılmaması ve uzun süredir kapatılmamasına rağmen avansın iadesine ilişkin herhangi bir girişimde bulunulmamasının nedenleri üzerinde durulmamıştır. Bu nedenlerle Parti tarafından gönderilen cevap sorulan hususları cevaplar nitelikte değildir.

Sonuç itibarıyla, belli bir amaca yönelik olarak verilen avansın amacına uygun kullanılmadığı, avansın kişiler ve firmalar üzerinde bekletilerek adeta bir borç verme işlemine dönüştüğü görülmüştür. 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun "*Borç Verme Yasağı*" başlıklı 72. maddesinde aynen;

"Siyasi partiler, üyelerine ve diğer gerçek ve tüzelkişilere hiçbir şekilde borç veremezler." hükmü yer almaktadır. Bu hüküm gereğince siyasi partiler hiçbir şekilde borç veremez ve borç verme hükmündeki işlemlerde bulunamazlar.

Bu itibarla, partice verilen toplam 25.619,52 TL İş Avansından 3.500,00 TL tutarındaki avansın 18/2/2017 tarihli kayıt ile; 17.700,00 TL'lik avansın ise 8/4/2016 tarihli kayıt ile kapatıldığı görülmüş olup, geriye kalan ve aşağıdaki tabloda ayrıntısı belirtilen 4.419,52 TL tutarında avans karşılığı Parti mal varlığının Hazine'ye irat kaydedilmesi gerekir.

195- İş Avansları Hesabı- 01.01.2013 tarihli açılış kaydı	
195.01.068 Hesna BAŞKONAK – PİR REKLAM	1.450,00
195.01.077 Av. Oya AYDIN	88,00
195. 02.087 B. Serdar SAVAŞ	2.881,52
TOPLAM	4. 419, 52 TL

C. Parti Mallarının İncelenmesi

15. Partinin 2013 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede, herhangi bir taşınmaz mal ve menkul kıymet ediniminin olmadığı, edinilen 64.753,75 TL tutarındaki taşınırın ise Kanun'a uygun olarak edinildiği anlaşılmıştır.

IV. SONUÇ

Demokratik Sol Partinin 2013 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

A. Kanun'a uygun olmayan 4. 419, 52 TL gider karşılığı Parti mal varlığının 2820 sayılı Kanun'un 75. maddesi uyarınca Hazineye irat kaydedilmesine,

B. Partinin 2013 yılı kesin hesabında gösterilen 6.224.014,43 TL gelir ve 1.489.699,45 TL giderin Hazineye irat kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

21/6/2018 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Burhan ÜSTÜN

Başkanvekili
Engin YILDIRIM

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Kadir ÖZKAYA

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ